

Kennislab Noordoost Fryslân is de regionale netwerkorganisatie van scholen, universiteiten, lokale overheden, bedrijven en instellingen in Noordoost Fryslân. De missie van Kennislab NOF is als lerend netwerk actief bij te dragen aan goed wonen en werken in Noordoost Fryslân. In onze visie draagt toekomstgericht leren, innoveren en ondernemen daar zorg voor.

Kennislab NOF ziet Noordoost Fryslân als een uniek regiolab in algemene zin een 'Living Lab'. Er zijn grote uitdagingen en grote kansen. Samen ondernemen we, we innoveren, en vooral leren we met elkaar. We stimuleren en ontwikkelen als Kennislab NOF diensten die dit lerende, ondernemende en innovatieve vermogen van de regio versterken.
Kennislab NOF:

- *stimuleert langdurige en effectieve samenwerking tussen scholen, overheden en ondernemer,*
- *draagt daarmee bij aan een innovatieve en ondernemende cultuur*
- *waarbij leren voor ons het werkwoord is, het gaat om leren op scholen, leren in bedrijven, lerende bedrijven, leren in netwerken en zo een uitmuntende lerende regio.*

Onze vier speerpunten zijn onderwijs, zorg economie, digitaal en techniek. Met toekomstgericht onderwijs en innovatieve zorg, en hoogwaardig onderwijs en werk rond digitalisering en technologie is het hier goed wonen (woon- en leefklimaat) en werken (economische infrastructuur). In dit document een verslag van de activiteiten van Kennislab NOF in de periode 2019 tot en met halverwege 2020.

Veel leesplezier,
namens het bestuur van Kennislab NOF.

BOUWEN AAN AMBITIE SCHOLEN

Kinderen kennis laten maken met allerlei beroepen én hen laten ontdekken hoe ze hier met eigen talenten, vaardigheden en ambities op kunnen inspelen. Dat is het doel van Bouwen aan Ambitie. Bevlogen ondernemers en professionals helpen dit programma tot een succes te maken.

Noordoost Fryslân heeft te maken met uitdagingen in de arbeidsmarkt van nu en straks. Er is sprake van krimp en we weten ook hier niet hoe de arbeidsmarkt er over een aantal jaren uit gaat zien. Het valt op bij de keuze voor opleiding en beroep dat veel kinderen het voorbeeld van de ouders volgen. Ook kunnen

we wel meer ondernemerschap gebruiken. 'Inlyk man is in ryk man' wordt vaak gezegd: investeer pas als je geld hebt verdiend. Al deze omstandigheden vragen om zo vroeg mogelijk in scholen te bouwen aan ambities.

In Bouwen aan Ambitiescholen maken kinderen kennis met beroepen en leren ze welke mogelijkheden ze later kunnen hebben. Kinderen blijken stereotiepe beelden te hebben van de beroepen in Noordoost Fryslân. We gaan kijken op werkvloeren, professionals komen vertellen over wat ze doen, we stimuleren ondernemend gedrag van kinderen en wakkeren het ambitieniveau aan. Dit doen we niet alleen bij de kinderen, maar ook bij ouders en leerkrachten.

Bouwen aan Ambitie wil dat talenten van kinderen bepalend zijn voor hun toekomst en kansen in het onderwijs, in plaats van afkomst en achtergrond. In een schooljaar komen meerdere thema's aan de orde, zoals techniek, geschiedenis, journalistiek, circulaire economie, gezondheid, recht, bouw, kunst en cultuur. Voor elk thema komen gasten met interessante beroepen op school: een politiemann, journalist, advocaat, timmerman, ondernemer, arts, illustrator of lasser. Ze vertellen over hun vak, wat ze er voor moesten leren, en de wereld daaromheen. De kinderen op hun beurt nemen een kijkje op de werkvloer, gaan op de stoel van burgemeesters zitten, mogen fietsen repareren, mensen verzorgen, en nog veel meer.

**KLIK HIER VOOR
HET FILMVERSLAG!**

Bouwen aan ambitie

DOELSTELLINGEN

- **Doorgaande leerlijn van PO naar VO naar MBO**
- **Verhogen ambitieniveau schooljeugd**
- **Verhogen ambitieniveau bij ouders**
- **Kennismaking met beroepen die in de regio traditioneel minder bekend zijn**
- **Talenten van kinderen worden bepalend in beroepskeuze van kinderen**

WESTEREEN HANDELCENTRUM LEVENSECHT LEREN geslaagde regionale samenwerking

In de Westereen is een bijzonder project van start gegaan: het **Westereen Handelscentrum** (WHC). Onderwijs en ondernemers uit de regio werken hier samen en spelen in op de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt door zeer praktijkgericht onderwijs aan te bieden. „Hier worden de werknemers van de toekomst opgeleid op een manier die aansluit bij de arbeidsmarkt”, aldus Gerben Wiersma, wethouder van de gemeente Dantumadiel. In het centrum worden onder andere boeken ingebonden en geplastificeerd. Jong en oud kunnen in het WHC ‘levensecht leren’.

Het **WHC levensecht leren** is een unieke samenwerking tussen lokale ondernemers, ROC Friese Poort, Bibliotheken Noord Fryslân, gemeente Dantumadiel en Kennislab Noordoost Friesland. De verschillende partijen dragen actief bij aan het project. Bibliotheken Noord Fryslân is een van de eerste klanten. „Wij kopen onze boeken via de boekhandel in. Dat de boeken nu in De Westereen geplastificeerd kunnen worden is voor ons veel efficiënter. “Boeken die vanavond in De Wereld Draait Door te zien zijn, liggen

morgen al bij ons in de bibliotheek”, aldus directeur-bestuurder Paulien Schreuder van Bibliotheken Noord Fryslân.

Het plastificeren gebeurt door studenten van ROC Friese Poort. Herbert Groeneveld van de Friese Poort: “We hadden hier al een leerwerkplek van ROC Friese Poort. Nu kunnen MBO-studenten van de opleidingen Logistiek en Entree echt werken en leren in de praktijk.” Volgens Groeneveld zijn ze daardoor beter voorbereid op het toekomstige werkveld en kunnen ze hun talenten ontdekken en ontwikkelen. Het werk geeft voldoening, want het Handelscentrum is een echt bedrijf, dus hun werk telt mee. “Uiteindelijk moet het **WHC levensecht leren** een servicecentrum worden voor ondernemers voor logistiek, opslag, transport en handel”, zegt Sierd-Henk de Bruin, zelf ondernemer en aanjager van dit project. Het wordt een echt handelscentrum. Zo komt er ook een afdeling van Bol.com en een shop waar ondernemers uit De Westereen hun producten kunnen aanbieden.

“Het zorgt voor nieuwe bedrijvigheid in De Westereen

en op deze manier kunnen we voorkomen dat ondernemers naar de stad vertrekken.” Op deze manier kunnen regionale partijen de economie een boost geven en draagt het **WHC levensecht leren** bij aan de Regiodeal Versnelingsagenda Noordoost Fryslân; samenwerken om in Noordoost Friesland groei en activiteit te ontwikkelen. Stap gerust binnen bij **WHC levensecht leren**.

Yndustrywei 1A, De Westereen

KLIK HIER VOOR
HET FILMVERSLAG!

MAATSCHAPPELIJKE DIENSTTIJD

MDT 'Zoek het uit!' voor talentontwikkeling jongeren in Noord Friesland

Maatschappelijke Diensttijd verbindt jongeren, overheid, bedrijfsleven en onderwijs. Gemeenten, ondernemers en het onderwijs bundelen samen met jongeren de krachten voor talentontwikkeling en maatschappelijk ondernemen.

Jongeren doen gedurende 6 maanden 24 uur per week als MDT'er (niet als stagiair) ervaring op. Alicia (17 jaar) zegt: "Ik heb echt dingen over mezelf ontdekt die ik nooit had geweten. Zo kwam ik erachter dat ik een echte doener ben, ik hou ervan om dingen te maken." Het is een kans voor jongeren om hun talenten te ontdekken, van betekenis te zijn, nieuwe mensen te ontmoeten en keuzes te maken voor de toekomst. Ondernemers en organisaties kunnen op deze manier gedreven jong talent binden aan hun bedrijf en vakgebied.

Zoek het uit!

Jongeren zijn leidend

Het bijzondere aan de werkwijze is dat jongeren het zelf uitzoeken, samen met de groep en 2 jongerencoaches. Wat zijn mijn talenten, hoe kan ik van maatschappelijke betekenis zijn, bij welk bedrijf loop ik mijn MDT en welke workshops gaan we volgen? Zij vormen zelf de denktank voor hoe MDT in Noord-Fryslân wordt uitgevoerd. Dat is op zich al leerzaam en verfrissend voor alle betrokkenen. Kiza (23): "Het mooiste is dat je gemotiveerd wordt om voor de mensen om je heen wat te gaan doen. Ik ben socialer geworden." Het is voor en door jongeren met begeleiding en coaching waar nodig.

Ontdek je regio

Jongeren starten met kennis-maken, talentontwikkeling, presentatievaardigheden, een ontdekkingstour bij gemeente en organisaties, workshops en een project om te ervaren wat maatschappelijke impact is. Wesley (25) heeft taarten gebakken voor De Buurtkamer

in Dokkum. Daarnaast oriënteren jongeren zich op bedrijven in Friesland, ontmoeten interessante sprekers en leggen bedrijfsbezoeken af om te zien hoe het toegaat in deze bedrijven en welke beroepen er zijn. Zo waren jongeren zeer onder de indruk van Debby van Eethuis Simple uit Joure, en wat zij bereikt heeft op zo jonge leeftijd. "Inspirerend om zo'n succesverhaal te horen!" vindt deelneemster Cheyenne van 20.

Waardevolle samenwerking

In de stuurgroep zitten uiteraard ook jongeren. Daarnaast participeren de gemeenten Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Waadhoeke, welzijnsorganisaties Het Bolwerk Dokkum, De Skûle Franeker, Timpaan Welzijn, Vluchtelingenwerk, ROC Friese Poort, Partoer en Kennislab NOF. "Deze samenwerking stimuleert mooie ontwikkelingen voor jongeren en ondernemers in de regio. Daar zetten wij ons graag voor in," aldus wethouder Gerben Wiersma van de gemeente Dantumadiel.

Voor meer informatie:
Wietske de Koe, wietske@mdt.frl,
06-46157138
en kijk op www.mdt.frl

Kiza (23): "Het mooiste is dat je gemotiveerd wordt om voor de mensen om je heen wat te gaan doen. Ik ben socialer geworden."

DOELSTELLINGEN

Jongeren helpen hun talent te ontdekken door ervaring

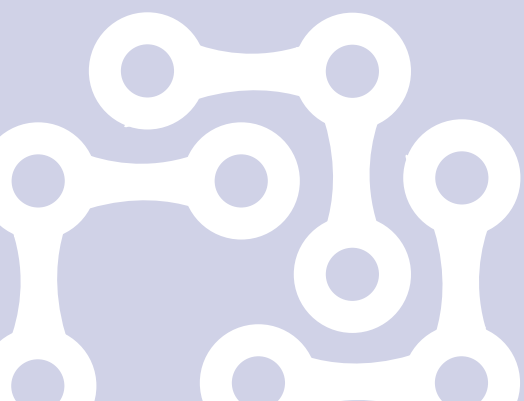
Brede maatschappelijke ervaring laten opdoen

Organisaties de kans geven om talent te ontdekken en te binden

Bijdragen aan leefbaarheid van de regio

Wesley (25) heeft taarten gebakken voor De Buurtkamer in Dokkum. Hij zegt: "Gewoon doen en kijken of je het leuk vindt."

DIGITAALHUIS PLUS

Digitaal vaardig(er) in de Bibliotheek
Digitale geletterdheid en mediawijsheid is niet alleen een uitdaging in het onderwijs, het is iets wat in de hele maatschappij doorwerkt. Bibliotheken zijn van oudsher plaatsen voor kennisdeling en het vergroten van geletterdheid. Waar kun je beter experimenteren dan op de plek waar alle kennis samenkomt? Dat is de bibliotheek!

Bibliotheek en onderwijs werken samen aan het verbeteren van digitale geletterdheid. Ze hebben immers beide hetzelfde doel, om mensen vaardiger te maken. Het succesvolle zomerprogramma van de Bibliotheek waaraan 270 kinderen en 10 jongeren uit de omgeving hebben deelgenomen krijgt een vervolg in het najaar van 2020. De activiteiten zijn gericht op

kennismaken met de nieuwste ontwikkelingen in de digitale en technologische wereld.

21-eeuwse vaardigheden

Robots programmeren, 3D-printen en Vinyl-snijden. Het zijn slechts een paar activiteiten die plaatsvinden in de Bibliotheek. 'De kinderen zijn creatief aan het spelen, maar lossen onderwijs een probleem op. En dus werken ze aan de 21e-eeuwse vaardigheden zonder dat ze het eigenlijk door hebben,' vertelt consulent digitale geletterdheid Marike Wiggers. De activiteiten worden gegeven door geschoolde medewerkers van de Bibliotheek en jongeren uit de regio. 'We hebben afgelopen voorjaar studenten en scholieren geworven met veel digitale kennis in huis. Digitale toppers noemen we ze. Zij vonden het ontzettend leuk om tijdens hun zomervakantie workshops te geven aan kinderen en wij hebben

heel veel van hen geleerd. Ook dit najaar zetten we ze - waar het past binnen hun school- en studielevens - in voor ons activiteitenprogramma,' aldus Wiggers.

DigitaalhuisPlus

Samenwerking is van essentieel belang om de ambities in de regio te realiseren. Niet alleen met jongeren uit de omgeving, maar ook met scholen en het bedrijfsleven. Zo werkt de bibliotheek samen met Kennislab Noordoost Friesland in het programma Bouwen aan Ambitie aan een goede structuur om kinderen en burgers vaardig te maken met apparatuur en de denkwijze die hoort bij het 'maken'. Op 6 vestigingen in Noordoost Friesland is inmiddels een DigitaalhuisPlus ingericht.

KLIK HIER VOOR HET FILMVERSLAG!

DOELSTELLINGEN

- **Verbeteren van digitale geletterdheid in Noordoost Fryslân**
- **Samenhang tussen digitale wereld en offline wereld**
- **Structurele samenwerking tussen bibliotheek en primair onderwijs**
- **Creatieve maakplaatsen voor jong en oud - van consument naar producent!**

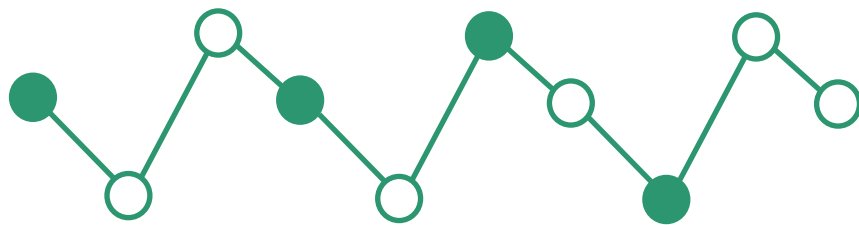
CODESCHOOL

Naast Fries, Nederlands en Engels is geen taal zo belangrijk als 'Code', oftewel programmeertaal. Reden waarom we van start zijn gegaan met Codeschool.frl. "Iedereen kan leren programmeren, jong én oud", vertelt Ferenc Jacobs, kartrekker van dit Kennislab-NOF-project. "Het past goed bij de regio, programmeren is bouwen of produceren met digitale bouwstenen."

Het Kennislab NOF werd voor de [Codeschool.frl](https://codeschool.frl) geïnspireerd door internetschool Ecole 42. Daarnaast is de volledig digitale economie in Estland een inspiratiebron. Nagenoeg alle dienstverlening op het gebied van ondernemen, zorg, overheid en onderwijs worden door jong en oud online geregeld.

Estland heeft geïnvesteerd in de kennis en kunde van haar inwoners, hierdoor zijn ook internetbedrijven als Skype, Transferwise en Xolo ontstaan.

De [Codeschool.frl](https://codeschool.frl) is anders dan 'gewone' scholen, vertelt Ferenc. "Deze school staat open voor kinderen van acht jaar tot senioren van tachtig jaar. Je hoeft geen voorkennis

te hebben. Je hebt geen kosten. Er zijn geen docenten. Er zijn ook geen vaste tijden. En er is geen vast programma."

"Wat in Estland kan, is ook in Noordoost Friesland mogelijk. We hebben ambitie, we hebben mooie bedrijven en we hebben urgentie." Aldus Ferenc Jacobs, kartrekker

Codeschool.frl

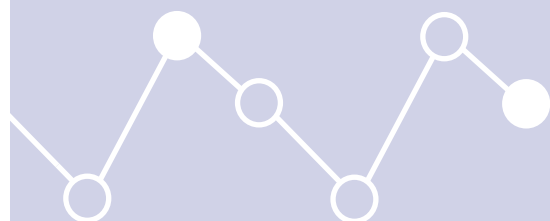
Wat is er dan wel? "Er zijn medecursisten, programmeurs, en andere professionals die elkaar helpen. Samen met bibliotheken, scholen en bedrijven zorgen we voor studieplekken en voor bijeenkomsten waarin je wordt geholpen. Er zijn ondernemers die opdrachten geven waaraan je kunt werken om te leren programmeren. En er zijn goede contacten met ondernemers, allemaal met het doel om jouw opleiding te laten aansluiten bij de behoeftes van bedrijven. Het is een school voor en door de regio."

De [Codeschool.frl](https://codeschool.frl) gaat werken met certificaten en ontwikkelt op dit moment een model dat aansluit bij wereldwijde trends. "Op die manier sluiten we de regio aan op de rest van de digitale wereld", legt Ferenc uit. "De ambitie is om uiteindelijk een zo breed

en actueel mogelijk spectrum aan te bieden. Dat varieert van met WordPress leren werken tot het bekwamen in Oracle, samen met de Oracle Academy. Door samen te werken met bedrijven willen we steeds nieuwe, actuele courses ontwikkelen."

De [Codeschool.frl](https://codeschool.frl) speelt in op de verdergaande digitalisering van onze maatschappij. "Daardoor zijn er steeds meer mensen nodig die kunnen programmeren", vertelt Ferenc Jacobs. "Banen van de toekomst zullen vrijwel allemaal te maken hebben met digitalisering. Maar ook in bestaande beroepen in bijvoorbeeld de zorg, de metaalsector, het onderwijs en de landbouw speelt digitalisering een centrale rol."

Programmeren helpt om kennis, inzicht en vaardigheden te ontwikkelen die helpt om verandering te begrijpen en te sturen, zelfs al is het moeilijk om heel ver vooruit te kijken. "Het gaat om het bouwen, het produceren van morgen en je kunt je daar nu al op voorbereiden door mee te doen met de [Codeschool.frl](https://codeschool.frl). En natuurlijk is leren programmeren ook gewoon ontzettend leuk om te doen."

CERTIFICAAT 'Codeschool.frl'

Eerste certificaten 'Codeschool.frl' uitgereikt aan plusgroepers

Certificaat 'Codeschool.frl' van Kennislab NOF voor plusgroepers PCBO-Dantumadiel uitgereikt door docent Robert Muster van universiteit Twente. Na drie intensieve lessen over Code Basis Python, Micropython en HTML kregen de meer dan dertig plusgroepers van PCBO-Dantumadiel in september 2020 een dik verdiend certificaat uitgereikt!

Wat geleerd is, nemen de kinderen na de herfstvakantie mee in een uitwerking van specifieke thema's door de plusgroepjes op elk van de zes scholen. Te denken valt aan de schoolomgeving bij een pas geopende nieuwe school, een park dat in een dorp wordt aangelegd, de verkeerssituatie rond een school, een school die onlangs als Kindcentrum is gaan functioneren, en meer. Onze mooie regio in het

noordoosten van Fryslân geldt als Krimpgebied. Maar in samenwerking tussen onderwijs, gemeentebestuur, Kennislab NOF en bedrijfsleven geven wij geen krimp, natuurlijk niet. Kinderen slaan ook hier de vleugels uit, en we dragen ze, in MIENSKIP, mei de kop der foar!

DOELSTELLINGEN

Duurzaam aanbod van nieuwe technieken en programmeertalen

Constante aansluiting bij behoeften arbeidsmarkt

Randvoorwaarden digitale circulaire kenniseconomie scheppen

Samenwerking tussen instanties, onderwijs en bedrijfsleven

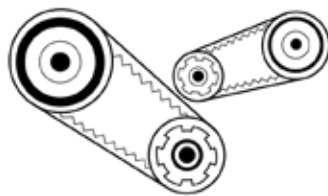

TECHNIEK TASTBAAR

BURGUM 2019

Techniek Tastbaar in Burgum was een groot succes! Het was voor de eerste keer in deze regio dat het evenement werd georganiseerd. Op een prachtige locatie, de Engie Energiecentrale.

Zowel de deelnemende bedrijven als de instanties en bezoekers waren zeer enthousiast over de sfeer en de verscheidenheid aan activiteiten voor de jongens en meisjes. We hebben de boodschap aan de jonge bezoekers kunnen overbrengen. De reacties van de leerlingen en de ouders/verzorgers tijdens het evenement waren heel positief. Er was een heel breed palet aan technische

dingen te zien en bij bijna alle deelnemende instanties konden de leerlingen zelf aan de slag om dingen te maken, te besturen of te doen.

In totaal zijn er circa 1100 bezoekers bij Techniek Tastbaar geweest. Zowel de leerlingen (doelgroep van 10 tot 16 jaar) als volwassenen zijn afzonderlijk geteld. Het aantal leerlingen wat aanwezig was 550. Dit komt overeen met 50 % van het totaal aantal bezoekers. Het aantal deelnemende bedrijven, scholen en andere instanties was 31, opgesplitst in 21 commerciële bedrijven en 10 scholen en andere (opleidings)instanties. De bedrijven kwamen uit alle

technische sectoren: metaal, bouw, installatietechniek, elektrotechniek, transport, engineering en besturings-technologie.

Er zijn 91 basisscholen en 14 VO scholen persoonlijk bezocht om flyers en posters af te geven.

Verder is weer veel gebruik gemaakt van social media Facebook, Instagram en Twitter. Dat heeft geholpen om het evenement bij de doelgroep aan te kondigen.

BURGUM 2020

Alle voorbereidingen waren al getroffen voor vrijdag 20 maart 2020. Maar liefst 40 bedrijven zouden mee doen. Helaas waren we genoodzaakt het evenement op het laatste moment te cancelen in verband met Covid19.

**KLIK HIER VOOR
HET FILMVERSLAG!**

DAMSTRA CHALLENGE

Minder CO₂-uitstoot door een eigen energieplan. Hoe kun je besparen op het gebruik van fossiele brandstoffen? Wat is de invloed van je eigen gedrag op het gebruik? Welke school bespaart de meeste CO₂? Scholieren uit Damwâld zoeken het uit met de Damstra Challenge!

De Damstra Challenge is ontwikkeld door Kennislab Noordoost Friesland in samenwerking met Damstra Installatietechniek.

De gemeente Dantumadiel en het onderwijs zijn partners in het project. In november is de Damstra Challenge voor het eerst op basisscholen en het voorgezet onderwijs in Damwâld uitgeprobeerd. "Met groot succes!", aldus Kennislab-projectleider Sjoerd de Vries, "Ons eigen gedrag maakt erg veel uit, we noemen dit in Europa *Energy Citizenship*".

Eigen energieplan

In de Damstra Challenge gaat het om het gebruik van fossiele brandstoffen en de invloed van het eigen gedrag daarop. De kinderen meten het gebruik

van elektra, gas en water. "Ze noteren de meterstanden per dag op een invulformulier", vertelt De Vries. "Ook worden de gereden autokilometers genoteerd." Het verbruik wordt omgerekend naar CO₂-uitstoot. Op school worden de gegevens ingevoerd, in een speciaal daarvoor ontworpen app. Vervolgens bedenken de leerlingen een eigen plan om energie te besparen, wat meteen in de praktijk wordt uitgevoerd. "Bijvoorbeeld korter douchen." Dit levert een besparing op in de vorm van minder CO₂-uitstoot. Daarnaast bedenken de leerlingen in groepjes een 'energie besparingsplan' voor de gemeente Dantumadiel. "En dat plan gaan ze presenteren aan het college van burgemeester en wethouders", vertelt De Vries.

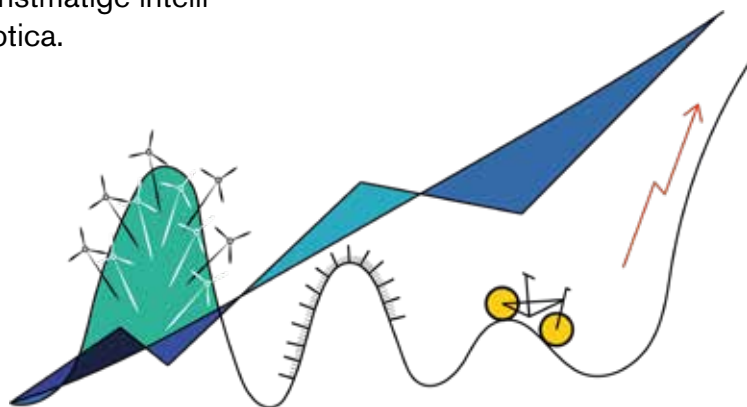
Innovatief gebruik van techniek

In KennislabNOF-Challenges werken onderwijs en bedrijven samen aan technologieën van deze tijd zoals Virtual Reality, 3D-printen, kunstmatige intelligentie, en robotica.

Bij een challenge draait het om het innovatief gebruik van technologie in combinatie met een actueel maatschappelijk vraagstuk, vertelt Sjoerd de Vries. "In de Damstra Challenge is dat actuele vraagstuk de energietransitie."

Spelen met technologie

Ondertussen maken de leerlingen spelenderwijs ook kennis met sensortechnologie die een rol speelt in de Damstra Challenge. "In een 'SensorKast Workshop' bouwen leerlingen sensorkastjes die bijvoorbeeld op school, thuis of waar dan ook kunnen worden opgehangen. Deze kastjes hebben we zelf ontworpen en een kastje werkt met een 'Raspberry Pi', bevat meer dan 15 sensors en heeft een eigen zonnepaneel. Iedereen met een klein beetje soldeerervaring kan het! Zo bouwen de leerlingen mee aan een slim sensornetwerk voor de eigen leefomgeving (ons eigen LeoSensNet) en zetten we NOF op de digitale kaart!"

THÚSLAB

Hoe zorgen we ervoor dat de zorg in Noord-oost Fryslân betaalbaar blijft? Welke oplossingen zijn er als mensen graag thuis willen blijven wonen? Hoe waarborgen we de kwaliteit van leven? Welkom bij het ThúsLab, de plek voor slimme en innovatieve oplossingen voor wonen en zorg in de regio Noordoost Fryslân.

In het ThúsLab, die we willen realiseren in de Sionsberg in Dokkum, werkt het Kennislab NOF samen met zorgverleners, ondernemers en zorggebruikers aan innovatieve zorg in Noordoost Fryslân.

Het ThúsLab is de plek waar professionals, ondernemers, docenten en studenten, maar ook bewoners terecht kunnen voor informatie en kennismaking met technologie voor slim wonen en slimme zorgdiensten. “Wij noemen dit ‘Snoad Wenjen en Tûke Tsjinsten’”, vertelt programma-manager Ben Jansen. “Deze digitale technologie helpt ontzettend

om met een hoge kwaliteit van leven lang thuis, prettig en veilig te wonen. In het lab zie je wat er is, leer je ermee om te gaan, en denk je met ons mee over het verder verbeteren ervan.”

Leerplek én etalage

Het ThúsLab is een leer- en ontwikkelplek, maar tegelijkertijd ook een etalage voor studenten, opleiders, ondernemers, vrijwilligers, professionals en bewoners, vertelt Jansen. “De komende maanden wordt het ThúsLab dé plek in Noordoost Fryslân waar we professionals op de hoogte brengen van de laatste zorginnovatie ontwikkelingen en waar we leerlingen en docenten opleiden. Verder gaan bedrijven, instellingen en gebruikers zorginnovaties testen. Het ThúsLab wordt daarmee een plek waarmee we elkaar inspireren tot innovatieve zorgvormen.”

Cruciale netwerken

Het ThúsLab draait niet alleen om technologische oplossingen. Jansen noemt ook het

netwerk van familie, burens, vrienden, bekenden, mantelzorgers, en professionals. Verder is er het netwerk van bedrijven en sport-, cultuur-, en buurtinstellingen. “Deze netwerken zijn cruciaal om een leven lang thuis te kunnen blijven wonen, zeker als je steeds meer zorg nodig hebt. Samen noemen we dit het ‘Mienskip Netwurk’, een persoonlijk maar ook een lokaal netwerk.” Ook dit ‘Mienskip Netwurk’ gebruikt natuurlijk steeds meer digitale technologie. Het gaat bijvoorbeeld om de supermarkt met de thuisbezorg service of de buurtapp waarmee je ritjes naar het ziekenhuis organiseert.

Innovaties thuiswonen

De partijen van het ThúsLab zijn samen met ondernemers op zoek naar steeds verdergaande innovaties om ‘thuiswonen met die hoge kwaliteit van leven’ haalbaar en betaalbaar te maken. “In juni 2019 was een pop-up van ThúsLab ingericht, een ‘huis’ gevuld met zorgtech”, geeft Ben Jansen als voorbeeld. “Er waren aller-

lei slimme snuffjes die het thuis wonen gemakkelijker kunnen maken. Bezoekers mochten alles uittesten: proberen, drukken, kijken of draaien.

Kansen voor ondernemers

De zorg biedt kansen voor ondernemers, benadrukt Jansen. "De zorg is in deze regio

een belangrijke economische sector en daarbij ook nog sterk groeiend. Verder is zorg een bron van innovatie." Het gaat dan niet alleen om zorgondernemers. Voor de bouw liggen er kansen voor leeftijdbestendige bouw en verbouw. Voor installatiebedrijven gaat het om technologie haalbaar

en betaalbaar in te richten. Voor horeca, retail, kunst, cultuur en sportsector liggen er grote kansen voor generatiediensten. "Vanuit het Thúslab denken we graag mee. 'Mei Inoar' maken we van Noordoost Fryslân de beste plek om te wonen!".

DOELSTELLINGEN

- **Praktische oplossingen voor menselijke zorg in een krimpregio**
- **Het stimuleren van netwerkvorming rondom burgers**
- **Kansen creëren voor regionale ondernemers in groeiende zorgeconomie**
- **Bijdragen aan leefbaarheid van de regio**

PGO Netwerk Noord

We hebben in het Noorden van Nederland een PGO Netwerk Noord. Wat hebben we? We hebben hier een PGO Netwerk Noord, Friesland, Groningen en Drenthe. Op 23 oktober is het officiële startschot gegeven met een subsidie van bijna 4 miljoen van SNN. Nog sterker, als Noordoost Friesland doen we hier vanuit Kennislab NOF in mee. We zien voor ondernemers en burgers grote kansen. In dit artikel zullen we ons richten op de kansen voor ondernemers. De uitnodiging aan u is: Sluit u aan!

Eerst maar eens even kijken naar wat een PGO is. De website www.medmij.nl biedt informatie. Een PGO is een Persoonlijk Gezondheidsomgeving. Dit is een app waarin je informatie over je eigen gezondheid bij kan houden en actief aan de slag kan gaan met je gezondheid. Zo kan je jouw medische- en gezond-

heidsgegevens verzamelen en beheren, maar deze ook delen met anderen. De verwachting is dat vrijwel iedere burger over een aantal jaren van zo'n PGO-app gebruik maakt. De vraag is natuurlijk, wat moeten ondernemers en instellingen hiermee?

Het PGO Netwerk Noord geeft op website www.pgonetwerknoord.nl meer informatie. Dit netwerk van ondernemers, instellingen en overheden wil samenwerken aan innovatieve 'PGO' producten en diensten. Het netwerk omvat Friesland, Groningen en Drenthe, dus ook Noordoost Friesland. Het gaat om bedrijven die slimme apparaten voor thuis bieden die mensen langer thuis laten wonen, IT-bedrijven met oplossingen die jeugdzorg laat samen werken met speciaal basisonderwijs, thuiszorgoplossingen, medische thuisvoorzieningen, diensten van sportverenigingen en buurthuizen die mensen laten bewegen, en zo zijn er veel meer bedrijven en instellingen te bedenken. Ondernemers en instellingen kunnen zich bij het netwerk aansluiten om mogelijkheden te verkennen

en samen producten en diensten als business cases te ontwikkelen en te realiseren. Zorg is de snelst groeiende sector in Nederland en het PGO Netwerk Noord biedt ondernemers ook in Noordoost Friesland hierbinnen grote kansen.

Kennislab NOF is binnen PGO Netwerk Noord verantwoordelijk voor het betrekken van burgers bij het ontwikkelen van nieuwe PGO-diensten en -producten. We gaan met burgers en zorgprofessionals na wat werkt en wat niet. Noordoost Friesland is het eerste PGO-lab. Kennislab NOF heeft in de Regiodeal al het Zorginnovatiecluster 'Mei Inoar' Programma. Met het PGO Netwerk Noord krijgen we nog veel kansen om ondernemers en instellingen te helpen zorginnovaties te realiseren.

We roepen ondernemers en instellingen op om samen met Kennislab NOF deze kansen te grijpen. Neem voor informatie contact op met Ben Jansen van Kennislab NOF b.jansen@kennislabnof.frl

**PGO
NETWERK
NOORD**

REGIODEAL

Kennislab NOF in de Regiodeal van Noord-oost Fryslân. In de afgelopen jaren heeft Kennislab NOF hard meegewerkt aan het tot stand komen van de Regiodeal Noordoost Fryslân. Met de Regiodeal krijgt onze regio extra geld van het Rijk om de kwaliteit van leven te verbeteren. We hebben in het Regiodeal plan het programma **Bouwen Aan Ambitie geschreven en zijn begonnen met de uitvoering. Wat zijn onze ambities binnen de regiodeal?**

- We versterken relaties tussen onderwijs en arbeidsmarkt om zo bij te dragen aan de economische infrastructuur. We zien onderwijs als voorbereidend op de arbeidsmarkt van nu, maar vooral ook op die van morgen. Verder zien we onderwijs en leren als een belangrijk middel om de arbeidsmarkt te ontwikkelen, bijvoorbeeld het versterken van innovatievermogen en ondernemerschap, te sturen naar een arbeidsmarkt die we morgen graag willen hebben, en een arbeidsmarkt die veerkrachtig is.

- We dragen bij aan de kwaliteit van onderwijs door onderwijs toekomstgericht te maken en keuzemogelijkheden en -gedrag van leerlingen, leerkrachten en ouders te vergroten. Kwaliteit van onderwijs is van groot belang voor de mensen die in Noordoost Fryslân wonen, maar ook een belangrijke vestigingswaarde voor nieuwkomers.

Met het netwerk van scholen, bedrijven, instellingen en overheden van Kennislab NOF kunnen we dit waar maken. Alle Kennislab NOF partners doen mee en nieuwe sluiten zich aan.

Rond zorg hebben we bijvoorbeeld ons Zorg Innovatiecluster 'Mei Inoar', waarin burgers, scholen, bedrijven, instellingen en overheden samen werken aan de beste zorg die we voor elkaar kunnen krijgen. We versterken bestaande zorginnovaties, helpen om samenhang te organiseren, en ondersteunen nieuwe innovaties, en werken zo aan zorg van burgers. Zo hebben we een heel aantal van zulke projecten. Ze delen allemaal dezelfde doelen.

- De projecten hebben in samenhang impact op het lerende, ondernemende, en innovatieve vermogen van onze regio, we versterken daarmee de economische structuur en dragen bij aan het verder ontwikkelen van het woon- en leefklimaat.

- We borgen op termijn continuïteit in de vorm van innovatieve business modellen.

- We verbinden onze projecten zo goed mogelijk aan de andere regiodeal projecten om zo schaalvoorwaarden optimaal te benutten.

- We laten projecten regio-rendement leveren in de vorm van bijvoorbeeld economisch-, leer-, en/of sociaal rendement om zo de weerbaarheid van onze regio ook na de regiodeal te borgen.

De Regiodeal geeft de regio mooie kansen en met onze Kennislab NOF projecten willen we het verschil samen gaan maken. Op de website www.kennislabnof.frl kun je alle projectvoorstellen vinden en als je samenwerking ziet: sluit je aan, stuur een mail en we kijken wat we voor elkaar kunnen brengen.

Partners van Kennislab NOF

Stichting Roobol
OPO Furore
Stichting Noventa
PCBO Tytsjerksteradiel
PCBO Dantumadiel
Stichting Arlanta
Elan Onderwijsgroep Stichting
Openbare
Bibliotheken Noord Fryslân
VSO De Wingerd
VO Surhuisterveen (Singelland)
Dockinga College
Stichting Openbaar Voortgezet
Onderwijs Fryslân-Noord
Nordwin College
Lauwers College
Friese Poort
Koninklijke Damstra
Installatietechniek Bouwgroep
Dijkstra Draisma Rabobank
Philips
Marien Zathe
ZuidOostZorg
NHL Stenden
De 4 Elementen
Gemeente Noardeast-Fryslân
Gemeente Dantumadiel
Gemeente Achtkarspelen
Gemeente Tytsjerksteradiel

Naast de partners van Kennislab NOF zijn ook veel bedrijven en instellingen betrokken bij de projecten.

Thema Onderwijs

- Professionals (gastlessen) en bedrijven (bedrijfsbezoeken, stages, MDT)
- MDT (o.a. Het Bolwerk Dokkum, De Skûle Franeker, Timpaan Welzijn, Vluchtelingenwerk en Partoer)

Thema Digitaal

- Bedrijven (opdrachten, challenges)

Thema Techniek

- Meer dan 100 bedrijven zijn betrokken bij activiteiten rond techniek.
- Fondsen en brancheorganisaties

Thema Zorg economie

- Burgers
- Zorgprofessionals
- Sionsberg Dokkum
- Zorg- en welzijnsinstellingen (o.a. Timpaan Welzijn, Het Bolwerk, Kwadrantgroep, Het Friese land, Zuidoostzorg)
- Seker en Sûn
- Academische Werkplaats
- Zorgbelang
- GGD Friesland
- RUG
- Universiteit Twente
- Sûnenz
- Zorgbelang
- De Friesland
- Stichting Gerrit
- Alette Jacobs School of Public Health

